

ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยกับการออม การลงทุน

และผลิตภัณฑ์ประชาชาติ

นาย กิตติชัย เล้าสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-526-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE RELATIONSHIP BETWEEN THAI COMMERCIAL BANK CREDIT AND
SAVING , INVESTMENT AND GROSS DOMESTIC PRODUCT**

Mr. Kittichai Laosakul

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics in Economics**

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-526-3

กิตติชัย เล้าสกุล : ความสัมพันธ์ระหว่างสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยกับการออม การลงทุน และผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (THE RELATIONSHIP BETWEEN THAI COMMERCIAL BANK CREDIT AND SAVING , INVESTMENT AND GROSS DOMESTIC PRODUCT) อ. ที่ปรึกษา : รศ. รตนา สายคณิต , 123 หน้า. ISBN 974-332-526-3

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญมากต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นสื่อกลางทางการเงินของประเทศ โดยทำหน้าที่ระดมเงินออมจากประชาชนแล้วจัดสรรเป็นเงินให้กู้ยืมอีกต่อหนึ่งให้แก่ผู้ประกอบการในระบบเศรษฐกิจที่มีความต้องการเงินทุนเพื่อนำไปลงทุนในการผลิต ซึ่งทำให้ระบบเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยกับการออมภายในประเทศโดยรวม การลงทุนในแต่ละภาคเศรษฐกิจ และผลิตภัณฑ์ประชาชาติในแต่ละภาคเศรษฐกิจ โดยจำแนกภาคเศรษฐกิจออกเป็น ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการค้า และภาคอื่นๆ ส่วนวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณได้สร้างแบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มสมการเกี่ยวเนื่อง และทำการประมาณค่าทางสถิติด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองชั้น และใช้วิธีการทำซิมูเลชันเพื่อทดสอบความสมบูรณ์ของแบบจำลอง โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาในช่วงปี พ.ศ. 2520 – 2539 ทำการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณการออม ส่วนปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละภาคเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณการลงทุนในแต่ละภาคเศรษฐกิจ และผลิตภัณฑ์ประชาชาติในแต่ละภาคเศรษฐกิจ ส่วนผลของการทำซิมูเลชันในแบบจำลองที่ศึกษานี้ ปรากฏว่าผลการวิเคราะห์เป็นที่น่าพอใจ และสามารถนำไปใช้พยากรณ์ได้

สรุปได้ว่าปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จะทำให้ระบบเศรษฐกิจเจริญเติบโต ดังนั้น รัฐบาลควรวางนโยบายและมาตรการที่จะเร่งรัดให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคการค้า เพื่อเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตต่อไป

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970102529 ECONOMICS
 # # : MAJOR
 KEY WORD: COMMERCIAL BANKS / FINANCIAL INTERMEDIARY / CREDIT / LOAN / ECONOMICS
 KITTICHA LAOSAKUL : THE RELATIONSHIP BETWEEN THAI COMMERCIAL BANK
 CREDIT AND SAVING , INVESTMENT AND GROSS DOMESTIC PRODUCT.
 THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. RATANA SAYAKANIT. 123 pp. ISBN 974-332-526-3.

Commercial banks are financial institutes that are important to economic growth. Since commercial banks are financial intermediary that can allocate savings to potential investors in terms of credit for production and economic growth.

The objectives of this study are to analyze the relationship between Thai commercial bank credit and the gross domestic saving, economic sectors of investment, and economic sectors of gross domestic product.

Economic sectors are divided in manufacturing, agriculture, trade and others. The approach, the multiple linear regression model, are simultaneous equations. Two stages least squares method is used to analyze model. The simulation method is also applied to test the validity of the model. The study uses time-series data for the period 1977 – 1996.

Result of the study revealed that commercial bank credit has directly relationship between Thai commercial bank credit and the gross domestic saving. The commercial bank credit sectors have directly relationship between investment sectors and gross domestic product sectors. In the part of simulation, the result was satisfied and applicable forecasting at this stage.

The conclusion shows that the commercial bank credit can affect to economic growth. Therefore, Thailand government should implement policies and measures to redirect commercial bank credit toward economic sectors, manufacturing, agriculture and trade that have a strong impact on economic growth.

ภาควิชา..... ECONOMICS
 สาขาวิชา.....
 1998
 ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... กิตติชัย ลาโสกุล
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Ratana Sayakanit
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ไพศาล เล็กอุทัย รองศาสตราจารย์ นราทิพย์ ชุตินวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเพ็ญ ศุภกาญจนกันติ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อคิดเห็นคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้เสร็จสมบูรณ์

สำคัญที่สุดที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถเสร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ รัตนา สายคณิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาในการให้คำแนะนำ ปรึกษาแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ มาโดยตลอด ข้าพเจ้าจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และบุคคลอื่นที่มีอาจเอ่ยนามได้ ครบถ้วน ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าจนสำเร็จการศึกษา

กิตติชัย เล้าสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
 บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	8
1.4 นิยามศัพท์	8
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากกการศึกษา	9
2. วรรณกรรมปริทัศน์	10
2.1 ผลงานด้านสินเชื่อต่อการออม	10
2.2 ผลงานด้านสินเชื่อต่อการลงทุน	12
2.3 ผลงานด้านสินเชื่อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ	14
2.4 ผลงานด้านปัจจัยกำหนดการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์	17
3. บทบาทและสภาพทั่วไปของธนาคารพาณิชย์	22
3.1 ความเป็นมาของระบบธนาคารพาณิชย์	22
3.2 ระบบธนาคารพาณิชย์	28
3.3 หน้าที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์	28
3.4 การจัดประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์	29
3.5 บทบาทและอิทธิพลของธนาคารพาณิชย์ทางเศรษฐกิจ	31
3.6 การควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์	36

สารบัญ (ต่อ)

3.7 แนวโน้มของธนาคารพาณิชย์ในอนาคต	38
4. แนวคิดและทฤษฎี	46
4.1 แนวคิดและทฤษฎี	46
4.2 วิธีการศึกษา	63
4.3 สมมติฐานการศึกษา	67
4.4 วิธีการเก็บข้อมูล	71
4.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	72
5. ผลการศึกษา	73
5.1 สมการทั้งระบบ	73
5.2 ผลการศึกษาแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดในแต่ละสมการ	75
5.3 การประเมินผลระบบสมการ	88
5.4 การอธิบายความสัมพันธ์ของระบบสมการ	98
6. สรุป และข้อเสนอแนะ	106
6.1 สรุป	106
6.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	110
6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป	112
รายการอ้างอิง	114
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก	122
ประวัติผู้เขียน	123

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1	แสดงผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศ การออมภายในประเทศ การลงทุนภายในประเทศ และช่องว่างการออมการลงทุนของประเทศไทย ปี 2520-2538	4
ตารางที่ 1.2	แสดงผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ ปริมาณเงินออมผ่านธนาคารพาณิชย์ สัดส่วนเงินออมผ่านธนาคารพาณิชย์ต่อ GDP อัตราการเติบโตของปริมาณเงินออมผ่านธนาคารพาณิชย์	5
ตารางที่ 1.3	แสดงสัดส่วนและอัตราการเติบโตของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ปี 2520-2538	6
ตารางที่ 1.4	แสดงสัดส่วนและอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ต่อสินเชื่อทั้งหมดในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้า และภาคอื่นๆ ใน ปี 2520-2538	7
ตารางที่ 2.1	สรุปผลงานวิจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการขยายสินเชื่อต่อการออม การลงทุน การเติบโตทางเศรษฐกิจ ปัจจัยกำหนดสินเชื่อ.....	19
ตารางที่ 3.1	ลักษณะสำคัญของสถาบันการเงินในประเทศไทย เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2537	40
ตารางที่ 3.2	สัดส่วนเงินออมและอัตราการเติบโต (เฉลี่ย) ของสถาบันการเงิน	41
ตารางที่ 3.3	สัดส่วนสินเชื่อภาคเอกชนและอัตราการเติบโต (เฉลี่ย) ของสถาบันการเงิน ..	42
ตารางที่ 3.4	แสดงสัดส่วนและอัตราการเติบโตของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ต่อสินเชื่อทั้งหมดในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้า และภาคอื่นๆ ในปี 2520-2538	43
ตารางที่ 3.5	สัดส่วนปริมาณการลงทุนในแต่ละภาคเศรษฐกิจ (เฉลี่ย) และอัตราการเติบโต (เฉลี่ย)	44
ตารางที่ 3.6	สัดส่วนปริมาณผลิตภัณฑ์ประชาชาติในแต่ละภาคเศรษฐกิจและอัตราการเติบโต (เฉลี่ย).....	45
ตารางที่ 4.1	รูปแบบบัญชีสมดุลของธนาคารพาณิชย์	59
ตารางที่ 4.2	การตรวจสอบสภาพบัญชี (Identified) ของสมการที่ใช้ในการศึกษา	66
ตารางที่ 5.1	สรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆในแต่ละสมการ.....	87
ตารางที่ 5.2	ค่าสถิติ U จากการทำ Simulation	89

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 5.1	ปริมาณการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมจริงเปรียบเทียบกับค่าที่คาดคะเน..... 90
ภาพที่ 5.2	ปริมาณการลงทุนในภาคเกษตรจริงเปรียบเทียบกับค่าที่คาดคะเน..... 90
ภาพที่ 5.3	ปริมาณการลงทุนในภาคการค้าจริงเปรียบเทียบกับค่าที่คาดคะเน..... 91
ภาพที่ 5.4	ปริมาณการลงทุนในภาคอื่นๆที่เกิดจริงเปรียบเทียบกับค่าที่คาดคะเน..... 91
ภาพที่ 5.5	ผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคอุตสาหกรรมที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 92
ภาพที่ 5.6	ผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคเกษตรที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 92
ภาพที่ 5.7	ผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคการค้าที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 93
ภาพที่ 5.8	ผลิตภัณฑ์ประชาชาติในภาคอื่นๆที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 93
ภาพที่ 5.9	ปริมาณสินเชื่อที่ให้แกภาคอุตสาหกรรมที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 94
ภาพที่ 5.10	ปริมาณสินเชื่อที่ให้แกภาคเกษตรที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 94
ภาพที่ 5.11	ปริมาณสินเชื่อที่ให้แกภาคการค้าที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 95
ภาพที่ 5.12	ปริมาณสินเชื่อที่ให้แกภาคอื่นๆที่เกิดจริงกับค่าที่คาดคะเน..... 95
ภาพที่ 5.13	ปริมาณการออมรวมจริงกับค่าที่คาดคะเนได้..... 96
ภาพที่ 5.14	ภาพแสดงความสัมพันธ์และทิศทางของตัวแปรต่างๆ..... 99